

סילבוס לקורס תיאוריות קולנועיות – קורס מתקדם

מרצה: איציק רוזן

itsikrosen@gmail.com

מטרות מרכזיות

הקורס מציג תיאוריות לניתוח והבנה של אמנות הקולנוע. זאת על רקע עלייתם של זרמים אינטלקטואליים במאה העשרים וההקשרים החברתיים והתרבותיים שביב צמיחתם

This course presents theoretical approaches to the cinema established in accordance to the rise of major intellectual paradigms of the twentieth century.

חובות הקורס

- נוכחות של 85% ממפגשי הקורס.
- הגשת מטלת סיכום בהיקף של 750 מילים. בחירה מתוך נושאים אלו:
- ניתוח סרט עפ"י גישה תיאורטית אחת, לבחירת הסטודנט/ית באישור המרצה.
- בחינת הקשרים בין תיאוריה קולנועית לדיסציפלינה שהתלמיד/ה מתמחה בה.
- נושא אחר שייקבע על פי יוזמת התלמיד/ה ובהתייעצות עם המרצה ובאישורו.

מפגשי הקורס – תכנים:

ריאליזם: מאנדרה באזין עד אנדרו סאריס

באזין, אנדרה [1952] "הווייתה של הדמות המצולמת" [בתוך] קלר, הלגה [עורכת] עולם בדים, ת"א, הוצאת עם עובד, 1974, ע' 249 – 255

Sarris, Andrew, "Towards a Theory of Film History" [In] Movies and Methods, Bill Nicholls [Ed.], Berkeley-California University Press, 1976, pp. 237-251

פורמליזם מרקסיסטי – קולנוע ומהפכה: המונטאז' הסובייטי והפורמליזם הרוסי

ג'פרסון, אן [1994] "הפורמליזם הרוסי" [בתוך] ג'יין אוסטן: גישות בביקורת הספרות מקראה חלק א': סקירות על ארבעה זרמים בביקורת, תרגום: הדר יעקובסון, ת"א, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמודים 9-28
בן-שאול, ניצן, "פורמליזם וקולנוע" [בתוך] מבוא לתיאוריות קולנועיות, ת"א, הוצאת דיונון, 2000, עמודים 40-31

ורטוב, דד'יגה [1924] "קולנו-עיניים: מהפך", "מ-קולנועין ל-רדיועין", "האיש עם מצלמת הקולנוע" [בתוך] סרטים 3, תרגום: עמינדב דיקמן, 1987, עמודים 40 – 46

Eisenstein, Sergei; "Montage of Attractions" [In] Film Tense, New York: Faber & Faber, 1968, pp. 230-233

סילבוס לקורס תיאוריות קולנועיות – קורס מתקדם

ניאו-פורמליזם: הפסיכולוגיה הקוגניטיבית | תורת הגשטאלט

Arnheim, Rudolf, "A Personal Note" [In] Film as Art, Berkeley: California University Press, 1959, Pp. 1-7

Tynyanov, Yuri [1927] "the Fundamentals of Cinema", [In] Taylor, Richard [Ed.] Russian Poetics in Translation Vol 8-the Poetics of Cinema, Oxford University Press, 1982, Pp. 32-54

Bordwell, David, "The Viewer's Activity" [In] Narration in the Fiction Film, New York: Routledge, 1996, chap. 3

סמיוטיקה וקולנוע: הסרט כטקסט/הצופים כקוראים

דה-סוסיר, פרדינן [1916] קורס בבלשנות כללית, תרגום: אבנר להב, ת"א, הוצאת רסלינג, 2005, עמודים 177 – 190, 191 – 196

Metz, Christian [1975] "Story/Discourse: Notes on Two Kinds of Voyeurism" in: Nichols Bill (Ed.) Movies and Methods Vol. II, University of California Press, London-England, Pp. 543-546

תיאוריית האוטר הקולנועי

Bazin, André [1957] "La Politique Des Auters – Cahiers du Cinema No. 70: English Version" [In] Graham, Peter; Vincendeau, Ginette [Eds.] The French new wave: critical landmarks, BFI/Palgrave Macmillan, London, 2009, Pp. 102-109

Saris, Andrew, Notes on the Auteur Theory [1962]

Wollen, Peter, "The Author Theory" [In] Cohen, Marshal; Braudy, Leo [Eds.] Signs and Meaning in the Cinema, in Film Theory and in Criticism: Introductory Readings, New York-Oxford University Press, 1979, Pp. 680-691

פסיכואנליזה פרוידיאנית כמתודה לניתוח קולנועי

איגלטון, טרי, "פסיכואנליזה" [בתוך] הרציג, חנה [עורכת] תורת הספרות והתרבות אסכולות בנות זמנינו: אסופת מאמרים, תל אביב, האוניברסיטה הפתוחה, 2005, ע' 39-89

Altman, Charles, "Psychoanalysis and Cinema: The Imaginary Discourse" [In] Nicholls, Bill [Ed.] Movies and Methods Vol. 2, Berkeley: California University Press, 1985, pp. 517-531

Caroth, Cathy, "Introduction: the Wound and the Voice" [In] Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History, Johns Hopkins University Press, Baltimore/London, 1996, Pp. 1-9

הפסיכואנליזה הלאקאניאנית כמתודה לניתוח קולנועי

ז'יז'ק, סלבוי [1991] התבוננות מהצד: מבוא לז'ק לאקאן דרך התרבות הפופולרית, ת"א, הוצאת רסלינג, 2005, עמודים 84 – 91, 93 – 109

אינטר-טקסטואליות בקולנוע

Bloom, Harold [1973] *the Anxiety of Influence: A Theory of Poetry*, New York: Oxford University Press, 1997, Preface

Iampolski, Mikhail, *The Memory of Tiresias; Inter-Textuality and Film*, University of Berkley press, Berkley-California, 1998, Introduction

סטרוקטורליזם: הז'אנר, הכוכב והבמאי כתבניות תרבותיות

בן שאול, ניצן, "סטרוקטורליזם וקולנוע" [בתוך] מבוא לתיאוריות קולנועיות, ת"א, הוצאת דיונון, 2000, עמודים 56 – 41

סאריס, אנדרו [1967] "נפילתו ועלייתו של במאי הקולנוע" [בתוך] קלר, הלגה [עורכת] עולם בדים, ת"א, הוצאת עם עובד, 1974, עמודים 74 – 64

Phillips, Patrick, "Genre, Star and Auteur: an Approach to Hollywood Cinema" [In] *An introduction to Film Studies*, Org. Jill Nelmes, London, Routledge, 1996, pp. 122 – 162

תיאוריה קווירית: מיניות וקאמפ

Miller, D.A. "Anal Rope" [In] Fuss, Diana [Ed.] *Inside/Out*, NYC/London, Routledge Publ. 1991, Pp. 119-141

Sontag, Susan, "Notes on 'Camp' ", [In] Cleto, Fabio [Ed.] *Camp*, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 1999, Pp. 53-65

Straayer, Chris, "Redressing the Natural: the Temporary Transvestite Film" [In] Straayer, Chris, *Deviant Eyes, Deviant Bodies*, NYC, Columbia University Press, 1996, Pp. 42-78

פמיניזם ומגדר: נקודת המבט הקולנועית כאמצעי להבניית מגדר ונטייה

מונק, יעל, "גורל ובחירה בקולנוע הפמיניסטי הפוסט-קולוניאלי" [בתוך] בנימיני, יצחק [עורך] רסלינג: במה רב תחומית לתרבות-גיליון #6, ת"א, 1999

Kosofsky-Sedgwick, Eve, *Between Men*, NYC, Columbia University Press, 1985, Pp. 1-15

פוסט-קולוניאליזם

פנון, פרנץ [1952] עור שחור, מסיכות לבנות, תרגום: תמר קפלנסקי, עורך: ניר ברעם, תל אביב, הוצאת מעריב, 2004, פרק 1: השחור והשפה

סולאנאס, פרננדו; חטינו, אוקטביו [1968] "לקראת קולנוע שלישי" [בתוך] זמנים 66, 1999, עמודים 41-28

שנהב, יהודה; חבר, חנן, "המבט הפוסטקולוניאלי" [בתוך] תיאוריה וביקורת 20, 2002, עמודים 92-22

ביבליוגרפיה נוספת

- אופיר, עדי, "תשעה עקרונות של עמדה פוסטמודרניסטית" [בתוך] פוסטמודרניזם והיסטוריה, עורך אלעזר ינרייב, ת"א, האוניברסיטה הפתוחה, 2003, ע' 110-122
- אלתוסר, לואי, על האידיאולוגיה, תל רביב: רסלינג, 2003, הקדמה
- בן-דוד, בני; מאירי, סנדרה, מבוא לתאוריות קולנועיות, רעננה, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2016
- בן-פורת, זיווה [1985] "בין - טקסטואליות", [בתוך] הספרות 2 [34], רעננה, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 1985, עמודים 170-178
- בן-שאול, ניצן, "ריאליזם וקולנוע" [בתוך] מבוא לתיאוריות קולנועיות, תל אביב, הוצאת דיונון, 2000, עמודים 15 – 30
- גיימסון, פרדריק [1991] פוסטמודרניזם, או ההיגיון התרבותי של הקפיטליזם המאוחר, תל אביב: רסלינג, 2003, 101-119
- גרמשי, אנטוניו, על ההגמוניה: מבחר מתוך 'מחברות הכלא', ת"א, הוצאת רסלינג, 2004, הקדמה
- מאלווי, לורה [1975] "עונג חזותי וקולנוע נרטיבי" [בתוך] ללמוד פמיניזם: מקראה. מאמרים ומסמכי יסוד במחשבה פמיניסטית. עריכה: דלית באום ושות', ת"א, הוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת מגדרים, 2006, ע' 118-133
- Arnheim, Rudolf, "Film and Reality" [In] *Film as Art*, Berkeley: California University Press, 1959
- Baudry, Jean Louis, "Ideological Effects of the Basic Cinematographic Apparatus" [In] *Narrative, Apparatus, Ideology: A Film Theory Reader*, Rosen, Philip [Ed.], Columbia University Press, New York, 1997, Pp. 286-298
- Bazin, Andre, "The Evolution of the Language of Cinema" [In] Mast, Gerald; Cohn, Marshall; Braudy, Leo [Eds.] *Film Theory and Criticism*, 4th edition, New York and Oxford University Press, 1992, Pp. 123-139
- Bordwell, David and Thompson, Kristine, "The Significance of Film Form" [In] *Film Art - an Introduction*, NYC: McGraw-Hill, 1993
- Bloom, Harold, *a Map of Misreading*, New York: Oxford University Press, 1975, Preface
- Heath, Stephen, "Jaws, Ideology, and Film Theory" [In] *Movies and Methods*, Bill Nicholls [Ed.], California Uni. Press, Vol. 2, pp. 509-514.
- Iampolski, Mikhail, *The Memory of Tiresias; Inter-Textuality and Film*, University of Berkley press, 1998, Introduction
- Klinger, Barbara, "'Cinema/Ideology/Criticism' Revisited – The Progressive Text" [In] *Screen*, Jan-Feb. 1984, Pp. 30-40
- Kracauer, Sigfried, "Basic Concepts", [In] *Film Theory and Criticism: Introductory Readings*, Cohen, Marshall; Braudy, Leo [Eds.], New York: Oxford University Press, 1979, pp. 7 – 21.

Ott, Brian and Walter, Cameron, "Intertextuality: Interpretive Practice and Textual Strategy"
[In] Critical Studies in Media Communication 4, 2000, pp. 429-446

Sarris, Andrew, "Notes on the Auteur Theory in 1962" [In] Cohen, Marshall; Braudy, Leo [Eds.]
Film Theory and Criticism, New York and Oxford: Oxford University Press, 1999, Pp. 515-518